

Strömstad kommuns remissvar - SOU 2022:70 En uppväxt fri från våld

De mål och insatsområden som föreslås i utredningen beträffande att förebygga och bekämpa våld mot barn innefattar hela samhället. Det är av vikt att det finns en långsiktighet och systematiskt arbete på alla samhällsnivåer (nationell, regional- och läns samt lokal nivå), för att förebygga och motverka våld mot barn. Det tydliggörs att strategin omfattar alla olika former av våld som barn kan utsättas för, oavsett var våldet utövas eller av vem. Våld mot barn (som direkt utsatta samt som vittnen) för med sig allvarliga hälsokonsekvenser under barndomen och i det fortsatta livet. Våld mot barn har relevans för det folkhälsopolitiska målet om en god och jämlik hälsa samt dess åtta målområden. Det har även betydelse för de globala målen för hållbar utveckling.

Frihet från våld är en mänsklig rättighet och barn har rätt till en barndom fri från våld. För att förebygga våld mot barn behövs ökade hälsofrämjande och tidigt förebyggande insatser som riktar sig till alla barn. Även insatser som riktar till avgränsade grupper som har förhöjd risk att utövas eller utsättas för våld. En viktig del i jämställdhetsarbetet är att förändra skadliga normer kring maskulinitet, makt och våld samt alla människors lika värde. Även vuxnas attityder och värderingar behöver förändras. Normer och genusfrågor behöver ständigt aktualiseras i verksamheter på olika samhällsnivåer. Kommunledningsförvaltningen betonar att förutsättningarna i arbetet med att förebygga våld mot barn kan skilja sig åt mellan stora och mindre kommuner, när det gäller möjligheten att upptäcka både våldsutövare samt våldsutsatta, vilket i hög grad hänger ihop med att förebyggande arbete kräver resurser. Detta är viktigt att beakta i arbetet med att ta fram en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Att stärka barnrättsperspektiven i rätts- och myndighetsprocesser är ett steg i rätt riktning. Detta förutsätter att barns görs delaktiga och ges inflytande, anpassat utifrån ålder och mognad. Förslaget får dock inte vara en slutpunkt. Kommunledningsförvaltningen menar att kompletterande lagstiftning behövs för att ytterligare säkra hur barns uttrycksätt bedöms i dessa processer. Det är vuxnas, aktörers och samhällets ansvar att säkerställa att barn ges rätt förutsättningar att komma till tals och få sina åsikter beaktade.

Detta är ett område där mera kunskap behövs, vilket också framkommer genom de erfarenheter som kommunens egen personal har presenterat med erfarenheter från rättsprocesser med tillkortakommanden vad gäller förståelsen av barnets perspektiv. Detta samstämmer med påstående för utredningen SOU 2022:70 som yttrats av Annica Markström, doktorand i Forskarskolan för

yrkesverksamma i socialtjänsten och 1:e socialsekreterare i öppenvården för barnfamiljer i Malmö. Markström skriver (SOU 2022:70 sida 1148, bilaga 9): "Lyssnar vi på alla barn i socialtjänsten? Inom barnforskningen finns det tecken på att även just den forskning som ska ske med och om barn premierar 'vuxna' egenskaper hos barn och att barnforskningen snarare använder barns röster när de bekräftar forskarens bild av verkligheten [...]. Inom socialtjänsten finns det också tecken på att vi har lättare att ta till oss det barn som betar sig 'vuxet' och barn som följer den plan vi har för det sociala arbetet".

Kommunledningsförvaltningen tillstyrker ökad kunskapsnivå hos barn, deras vårdnadshavare, professioner som möter barn och unga samt generell kunskap om våld hos samhället som helhet. Att det finns en hög kunskapsnivå om våld är en förutsättning för att professioner ska kunna identifiera den som är utsatt och vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa och anmäler till socialtjänsten. Arbetet mot våld behöver bedrivas tvärsektorielt, både på ett övergripande plan och i enskilda ärenden.

Kommunledningsförvaltningen önskar understryka att när statsbidragen till kommunerna baseras utifrån invånarantal, så innebär det att de mindre kommunerna inte ges rätt förutsättningar. Kommunledningsförvaltningen bedömer även att utredningen frångått finansieringsprincipen sett till ny lagstiftning, i likhet med SKR:s ekonomirapport från maj 2023. Om staten utökar åtaganden för kommunerna och regionerna utan att finansiera dessa, betyder det att resurser måste tas från andra verksamheter alternativt med höjd skatt. Det går emot det långsiktiga arbetet inom flera områden så som: hållbar utveckling, folkhälsa samt trygghetskapande- och brottsförebyggande arbetet med mera. Ytterligare en aspekt är att kommunerna står inför stora svårigheter att hitta personal. När kommuners ekonomiska förutsättningar varierar i så hög grad utifrån nämnda aspekter, så innebär det ökad ojämlikhet beroende på vart invånare bor geografiskt i Sverige.

Avslutningsvis menar kommunledningsförvaltningen sammantaget att utredningens förslag till *lag med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn* är undermåligt samt att tidsaspekten med lagförslaget inte är rimlig.

Kommunstyrelsen Strömstads kommun

Bilaga:

Kommunstyrelsen i Strömstad kommuns protokoll 2023-06-07 § 118

KS § 118 Remiss av SOU 2022:70 En uppväxt fri från våld

Ärende: KS/2023-0367

Kommunstyrelsens beslut

att ställa sig bakom förvaltningens yttrande på remiss i ärendet SOU 2022:70

att i förvaltningens svarsförslag ändra meningen "En viktig del i jämställdhetsarbetet är att förändra normer kring maskulinitet, makt och våld samt alla människors lika värde." till En viktig del i jämställdhetsarbetet är att förändra skadliga normer kring maskulinitet, makt och våld samt alla människors lika värde.

Reservationer och särskilda uttalanden

Karin Lindeqvist (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt första ändringsyrkande och uppger: Att inte uppmärksamma att det kan finnas olika kulturellt betingade inställningar till våld mot barn/aga än det svenska majoritetssamhället, är att svika de barn som lever i familjer med sådana värderingar.

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet har via Regeringskansliet (2023-04-05) bjudit in Strömstads kommun att svara på remiss rörande förslagen som presenteras i SOU: 2022:70 *En uppväxt fri från våld - en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn* senast 7 augusti 2023.

Utredningen föreslår fem långsiktiga mål och insatsområden att ingå i den nationella strategin:

- Mål 1: Våld mot barn ska förebyggas
- Mål 2: Barns våldsutsatthet ska upptäckas
- Mål 3: Barn ska få det skydd och stöd samt den behandling de har rätt till
- Mål 4: Barns rättigheter i brottmålsprocessen ska tillgodoseas
- Mål 5: Kunskaps- och metodutveckling ska stärkas

Kommunledningsförvaltningen avger följande yttrande:

De mål och insatsområden som föreslås i utredningen beträffande att förebygga och bekämpa våld mot barn innefattar hela samhället. Det är av vikt att det finns en långsiktighet och systematiskt arbete på alla samhällsnivåer (nationell, regional- och läns samt lokal nivå), för att förebygga och motverka våld mot barn. Det tydliggörs att strategin omfattar alla olika former av våld som barn kan utsättas för, oavsett var våldet utövas eller av vem. Våld mot barn (som direkt utsatta samt som vittnen) för med sig allvarliga hälsokonsekvenser under barndomen och i det fortsatta livet. Våld mot barn har relevans för det folkhälsopolitiska målet om en god och jämlik hälsa samt dess åtta målområden. Det har även betydelse för de globala målen för hållbar utveckling.

Frihet från våld är en mänsklig rättighet och barn har rätt till en barndom fri från våld. För att förebygga våld mot barn behövs ökade hälsofrämjande och tidigt förebyggande insatser som riktar sig till alla barn. Även insatser som riktar till avgränsade grupper som har förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld. En viktig del i jämställdhetsarbetet är att förändra normer kring maskulinitet, makt och våld samt alla människors lika värde. Även vuxnas attityder och värderingar behöver förändras. Normer och genusfrågor behöver ständigt aktualiseras i verksamheter på olika samhällsnivåer. Kommunledningsförvaltningen betonar att förutsättningarna i arbetet med att förebygga våld mot barn kan skilja sig åt mellan stora och mindre kommuner, när det gäller möjligheten att upptäcka både våldsutövare samt våldsutsatta, vilket i hög grad hänger ihop med att förebyggande arbete kräver resurser. Detta är viktigt att beakta i arbetet med att ta fram en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Att stärka barnrättsperspektiven i rätts- och myndighetsprocesser är ett steg i rätt riktning. Detta förutsätter att barns görs delaktiga och ges inflytande, anpassat utifrån ålder och mognad. Förslaget får dock inte vara en slutpunkt. Kommunledningsförvaltningen menar att kompletterande lagstiftning behövs för att ytterligare säkra hur barns uttrycksätt bedöms i dessa processer. Det är vuxnas, aktörers och samhällets ansvar att säkerställa att barn ges rätt förutsättningar att komma till tals och få sina åsikter beaktade.

Detta är ett område där mera kunskap behövs, vilket också framkommer genom de erfarenheter som kommunens egen personal har presenterat med erfarenheter från rättsprocesser med tillkortakommanden vad gäller förståelsen av barnets perspektiv. Detta samstämmer med påstående för utredningen SOU 2022:70 som yttrats av Annica Markström, doktorand i Forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten och 1:e socialsekreterare i öppenvården för barnfamiljer i Malmö. Markström skriver (SOU 2022:70 sida 1148, bilaga 9): "Lyssnar vi på alla barn i socialtjänsten? Inom barnforskningen finns det tecken på att även just den forskning som ska ske med och om barn premierar 'vuxna' egenskaper hos barn och att barnforskningen snarare använder barns röster när de bekräftar forskarens bild av verkligheten [...]. Inom socialtjänsten finns det också tecken på att vi har lättare att ta till oss det barn som betar sig 'vuxet' och barn som följer den plan vi har för det sociala arbetet".

Kommunledningsförvaltningen tillstyrker ökad kunskapsnivå hos barn, deras vårdnadshavare, professioner som möter barn och unga samt generell kunskap om våld hos samhället som helhet. Att det finns en hög kunskapsnivå om våld är en förutsättning för att professioner ska kunna identifiera den som är utsatt och vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa och anmäler till socialtjänsten. Arbetet mot våld behöver bedrivas tvärsektorielt, både på ett övergripande plan och i enskilda ärenden.

Kommunledningsförvaltningen önskar understryka att när statsbidragen till kommunerna baseras utifrån invånarantal, så innebär det att de mindre kommunerna inte ges rätt förutsättningar. Kommunledningsförvaltningen bedömer även att utredningen frångått finansieringsprincipen sett till ny lagstiftning, i likhet med SKR:s ekonomirapport från maj 2023. Om staten utökar åtaganden för kommunerna och regionerna utan att finansiera dessa, betyder det

att resurser måste tas från andra verksamheter alternativt med höjd skatt. Det går emot det långsiktiga arbetet inom flera områden så som: hållbar utveckling, folkhälsa samt trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet med mera. Ytterligare en aspekt är att kommunerna står inför stora svårigheter att hitta personal. När kommuners ekonomiska förutsättningar varierar i så hög grad utifrån nämnda aspekter, så innebär det ökad ojämlikhet beroende på vart invånare bor geografiskt i Sverige.

Avslutningsvis menar kommunledningsförvaltningen sammantaget att utredningens förslag till *lag med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn* är undermåligt samt att tidsaspekten med lagförslaget inte är rimlig.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 2023-05-31 § 182

Tjänsteskrivelse daterad 24 maj 2023?

En uppväxt fri från våld - en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU: 2022:70)

Remissiv - betänkande av utredningen "en uppväxt fri från våld"

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

att ställa sig bakom förvaltningens yttrande på remiss i ärendet SOU 2022:70.

Förslag till beslut under sammanträdet

Karin Lindeqvist (SD) yrkar på två ändringar;

1. att i förvaltningens svarsförslag ändra meningen "Även insatser som riktas till avgränsade grupper som har förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld." till Även riktade insatser behövs till grupper som har förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld. Information till nyanlända om det svenska samhällets nolltolerans mot våld mot barn måste också ingå som en självklar del i integrationsprocessen.
2. att i förvaltningens svarsförslag ändra meningen "En viktig del i jämställdhetsarbetet är att förändra normer kring maskulinitet, makt och våld samt alla människors lika värde." till En viktig del i jämställdhetsarbetet är att förändra skadliga normer kring maskulinitet, makt och våld samt alla människors lika värde.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt arbetsutskottets förslag och finner att så sker.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen bifaller eller avslår Karin Lindeqvists första ändringsyrkanden och finner att kommunstyrelsen avslår yrkandet.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande propositionsordning. Ja-röst för arbetsutskottets förslag och Nej-röst för Karin Lindeqvists förslag.

Omröstningsresultat

Med 6 ja-röster för arbetsutskottets förslag mot 5 nej-röster för Karin Lindeqvists förslag beslutar kommunstyrelsen enligt arbetsutskottets förslag.

Ledamot	Parti	Nr	Ersättare	Parti	Ja	Nej
Marie Edvinsson Kristiansen	M	2				Nej
Fredrik Eriksson	SD	3				Nej
Ola Persson	M	4	Carl Johan Evers	M		Nej
Lena Martinsson	S	5	Helene Andersson Novela	S	Ja	
Ulf Gustavsson	S	6			Ja	
Anders Ekström	KD	7				Nej
Mattias Gustafsson	SD	8	Karin Lindeqvist	SD		Nej
Andreas Hansson	C	9			Ja	
Sandra Andersson	L	10	Kerstin Karlsson	L	Ja	
Marlene Esbjörnsdotter Midtvedt	MP	11	Kerstin Eriksson	V	Ja	
Kent Hansson	S				Ja	
Summa					6	5

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen bifaller eller avslår Karin Lindeqvists andra ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller yrkandet.

Beslutet skickas till

Socialdepartementet; s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.sof@regeringskansliet.se (Ange diarienummer S2023/00244)

Diariet